

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Maart 2001

Inhoud

Inleiding en samenvatting 3

Fonds Werk en Inkomen 3

Behoeftte aan een objectief verdeelmodel 3

Deze brochure 3

Achtergrond van het APE/SEO-model 5

Het verklaringsmodel 5

Van een verklarings- naar een verdeelmodel 5

Herverdeeeffecten 5

Het APE/SEO-model 6

Voor- en nadelen 6

Opzet en werking van het APE/SEO-model 8

Inleiding 8

Grotere gemeenten 9

Kleinere gemeenten 11

Herverdeeeffecten - *alle* gemeenten 13

Advies van de begeleidingscommissie 15

Het advies op hoofdlijnen 15

Voorkeur voor toepassing van het APE/SEO-model op grotere gemeenten 15

Kleinere gemeenten: geheel of gedeeltelijk op basis van historische kosten 16

Een objectief verdeelmodel behoeft een gedegen onderhoudstraject 17

Samenstelling begeleidingscommissie 18

Inleiding en samenvatting

Fonds Werk en Inkomen

Gemeenten financieren sinds 1 januari 2001 de kosten van de bijstandsuitgaven en de inschakeling van werkzoekenden uit het Fonds Werk en Inkomen (FWI). Het werkdeel van dit fonds bestaat uit rijksbijdragen voor de Wet inschakeling werkzoekenden en de sluitende aanpak van de langdurige werkloosheid. Het inkomensdeel heeft betrekking op de uitkeringslasten van de Algemene bijstandswet, IOAW en IOAZ.

De rijksoverheid vergoedt drievierde deel van deze uitkeringslasten op declaratiebasis; de gemeente neemt 25 procent van de lasten voor haar rekening. Voor de financiering van het eigen aandeel in de uitkeringslasten ontvangt de gemeente een budget. Dit is het zogenoemde gebudgetteerde deel van de uitkeringslasten.

Het FWI heeft tot doel gemeenten te stimuleren om door middel van uitstroom van cliënten naar werk het beroep op de genoemde uitkeringen te verminderen. Dit gebeurt door de vergroting van het gemeentelijke aandeel in de uitkeringslasten (dat voorheen tien procent bedroeg) en het verwijderen van financiële 'schotten' binnen het werkdeel van het FWI. Daarnaast mogen gemeenten die van het gebudgetteerde deel van de uitkeringslasten geld overhouden, dit naar eigen inzicht besteden in het verlengde van de doelstellingen van het FWI.

Behoeftte aan een objectief verdeelmodel

Om recht te kunnen doen aan de doelstellingen van het FWI, moet de verdeling van de rijksbijdrage over de gemeentelijke uitkeringsbudgetten in het FWI zoveel mogelijk zijn gebaseerd op objectieve factoren, zoals de samenstelling van de bevolking en de arbeidsmarktsituatie ter plaatse. Bij het hanteren van een goed functionerend 'objectief verdeelmodel' ontvangen gemeenten die in vergelijkbare omstandigheden verkeren, een vergelijkbaar budget. Dit betekent dat een gemeente die op het gebied van het uitstroombelief bovengemiddeld presteert en zodoende lagere uitkeringslasten genereert, daarvoor via het FWI wordt beloond. Anderzijds krijgt een vergelijkbare gemeente die op dit punt achterblijft, een (negatieve) financiële impuls om die achterstand in te lopen.

Het risico dat gemeenten tekortkomen aan het modelmatig berekende, gebudgetteerde deel van de uitkeringslasten, is in de wet begrensd op 15% van het budget (dat op zijn beurt betrekking heeft op 25 procent van de feitelijke uitkeringslasten). Voor gemeenten met in verhouding veel bijstandsgerechtigden is dit risico verder verminderd tot vijftien gulden per inwoner.

Deze brochure

In de afgelopen jaren is in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) uitgebreid en grondig onderzoek gedaan met het doel een objectief verdeelmodel voor de gemeentelijke uitkeringsbudgetten in het FWI te ontwikkelen. Deze brochure geeft - met name voor degenen die op bestuurlijk en/of beleidsmatig niveau bij deze kwestie zijn betrokken - in het kort het eindresultaat van deze inspanningen weer. Dit resultaat bestaat uit het 'APE/SEO-model' (genoemd naar de onderzoeksbureaus die het hebben ontwikkeld) in combinatie met het advies van de Technische begeleidingscommissie objectief verdeelmodel. Deze commissie

bestaat uit vertegenwoordigers van de ministeries van SZW, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Financiën, het Centraal Bureau voor de Statistiek, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en een viertal individuele gemeenten.

In 2001 wijst de rijksoverheid de budgetten voor het gemeentelijk aandeel in de bijstandslasten toe op grond van het feitelijke aandeel van gemeenten in de bijstandslasten in het jaar 1998. De verdeling vindt in 2001 dus nog plaats op basis van 'historische kosten'. Afgesproken is dat dit met ingang van 2002 gedeeltelijk gaat gebeuren op basis van objectieve factoren.

Indien wordt besloten voor het gebudgetteerde deel van de bijstandslasten een objectief verdeelmodel te hanteren, adviseert de ruime meerderheid van de begeleidingscommissie hiervoor het APE/SEO-model te gebruiken. Voor *grotere* gemeenten (gemeenten met meer dan 50.000 inwoners) voldoet dit model aan de belangrijkste eisen die aan een objectief verdeelmodel moeten worden gesteld. Dit zijn:

- *plausibiliteit*: de gehanteerde variabelen geven tezamen een aannemelijke verklaring van de objectieve bijstandsnood van gemeenten;
- *transparantie*: de werking van het model is ook voor niet-ingewijden inzichtelijk;
- *beperkte herverdeeleffecten*: de verschillen tussen de modelmatig berekende uitkeringslasten en de feitelijke bijstandsuitgaven blijven binnen de perken.

De commissie geeft in overweging de budgetten voor *kleinere* gemeenten geheel of gedeeltelijk te baseren op historische kosten: een gemiddelde van de lokale uitkeringslasten in het recente verleden. De redenen daarvoor en de overige adviezen van de begeleidingscommissie, waaronder de aanbeveling om toepassing van het objectieve verdeelmodel gepaard te laten gaan met een gedegen 'onderhoudstraject', komen verderop in deze brochure aan de orde.

Alvorens in te gaan op de opzet en werking van het APE/SEO-model, wordt kort aandacht besteed aan de ontstaansgeschiedenis ervan.

Een objectief verdeelmodel voor het gebudgetteerde deel van de bijstandslasten

Samenvatting voor bestuurders en beleidsmakers

Achtergrond van het APE/SEO-model

Het verklaringsmodel

Vanaf 1996 zijn door verschillende onderzoeksbureaus in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid statistische modellen ontwikkeld met het doel de verschillen tussen bijstandsuitgaven van gemeenten met behulp van objectieve factoren te verklaren. Met objectieve factoren worden kernvariabelen bedoeld die niet door het gemeentelijk bijstandsbeleid zijn te beïnvloeden, een plausibel verband vertonen met de feitelijke bijstandsuitgaven en voor alle gemeenten te meten zijn. Het eindproduct van die eerste fase van het onderzoeksproces is in april 1999 verwoord in het rapport *Actualisatie berekende bijstand in model* van de Stichting voor Economisch Onderzoek (SEO), verder te noemen: het verklaringsmodel. De toenmalige begeleidingscommissie beschouwde het verklaringsmodel als een wetenschappelijk verantwoord model met in econometrisch opzicht optimale resultaten.

Van een verklarings- naar een verdeelmodel

Het verklaringsmodel is niet alleen technisch geavanceerd, maar ook zeer complex en mede daardoor nog niet geschikt als *verdeelmodel*. Bij een verdeelmodel zijn uitlegbaarheid en transparantie nu eenmaal belangrijker dan bij een verklaringsmodel. Naar aanleiding van hierop gerichte kritiek uit de Tweede Kamer en van gemeenten heeft het ministerie van SZW vervolgens aan SEO opdracht gegeven het verklaringsmodel verder te ontwikkelen tot een zo eenvoudig mogelijk objectief verdeelmodel. De uitkomsten van dit model zouden een effectief gemeentelijk uitstroombesluit moeten belonen, zonder al te grote 'herverdeeleeffecten' teweeg te brengen.

Herverdeeleffecten

Herverdeeleffecten zijn verschillen tussen de feitelijke uitkeringslasten en de modelmatig berekende bedragen. Dergelijke effecten kunnen het gevolg zijn van gevoerd gemeentelijk beleid, van objectieve factoren die niet in een model zijn meegenomen en/of van toeval. Het zijn echter uitsluitend *beoogde* effecten indien ze het gevolg zijn van het gevoerde gemeentelijk beleid. Dat er ook *niet-beoogde* herverdeeleffecten optreden, is bij een objectief verdeelmodel in beginsel onontkoombaar. De grote variëteit aan specifieke gemeentelijke omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de bijstandsuitgaven kan nooit volledig worden gevangen in een beperkt aantal objectieve factoren (variabelen), hoe zorgvuldig deze ook zijn geselecteerd. Naarmate hogere eisen worden gesteld aan de eenvoud en transparantie van een objectief verdeelmodel, zal dit minder variabelen bevatten en zullen de uitkomsten grotere herverdeeleffecten vertonen. Indien men echter effectief gemeentelijk uitstroombesluit wil belonen, is het hanteren van enigerlei objectief verdeelmodel noodzakelijk. Het alternatief - een verdeelmodel op basis van historische kosten - kent in het algemeen weliswaar kleinere herverdeeleffecten, maar heeft als belangrijk nadeel dat gemeenten die in het verleden relatief weinig aan volumebeheersing hebben gedaan, bevoordeeld worden.

Het ontwikkelen van een werkbaar objectief verdeelmodel komt neer op het zoeken naar een optimaal compromis tussen de eisen die aan zo'n model worden gesteld, zoals plausibiliteit (de selectie van variabelen die tezamen een aannemelijke verklaring geven voor de objectieve bijstandsbehoefte), transparantie (een inzichtelijk model met zo

min mogelijk variabelen), beperkte herverdeeeffecten, actualiteit (gebaseerd op recente gegevens) en stabiliteit (niet te grote verschillen tussen afzonderlijke jaren).

Het APE/SEO-model

In eerste instantie is door SEO een lineair verdeelmodel ontwikkeld met tien objectieve verdeelkenmerken (dit model is beschreven in het SEO-rapport *Verklaren en verdelen* van december 2000). Een lineair verdeelmodel is een model waarin een rechtstreeks verband wordt gelegd tussen de score van een gemeente op de verdeelkenmerken - waaronder bijvoorbeeld het aantal inwoners met een laag inkomen - en de omvang van de te verwachten lokale bijstandslasten.

Naar aanleiding van de bevindingen van de begeleidingscommissie heeft het Ministerie van SZW het bureau Aarts De Jong Wilms Goudriaan Public Economics (APE) opdracht gegeven de herverdeeeffecten van dit SEO-model te verminderen, met name voor grotere gemeenten. Dit moest gebeuren *zonder* de plausibiliteit, transparantie en operationaliteit van dat model geweld aan te doen. Met dit doel heeft APE de verdeelkenmerken opnieuw gewogen en voor een deel aangepast. Het reeds door SEO geïntroduceerde onderscheid tussen grotere en kleinere gemeenten is verder doorgevoerd in twee afzonderlijke sets verdeelkenmerken. Met deze exercitie is APE erin geslaagd de herverdeeeffecten over de gehele linie te verminderen, zij het dat deze voor kleinere gemeenten nog steeds aanzienlijk zijn. De resultaten zijn verwoord in het APE-rapport *Naar een operationeel verdeelmodel met beperktere herverdeeeffecten* van februari 2001. Omdat dit model voortborduurde op het SEO-model, wordt het hier aangeduid als het 'APE/SEO-model'.

Voor- en nadelen

De begeleidingscommissie heeft vastgesteld dat het ontwikkelde model zowel voordelen als nadelen heeft ten opzichte van het verklaringsmodel.

De nadelen zijn:

- *de herverdeeeffecten:* deze zijn groter geworden omdat is uitgegaan van een lineair model met minder verdeelkenmerken. Dit geldt in grotere mate voor kleinere gemeenten dan voor grotere gemeenten. Bij kleinere gemeenten zijn de herverdeeeffecten het grootst, maar ook bij grotere gemeenten kunnen deze soms aanzienlijk zijn;
- *de stabiliteit in de tijd:* met name bij kleinere gemeenten vertonen de herverdeeeffecten tussen afzonderlijke jaren grotere verschillen, doordat de modelberekeningen nu omwille van de actualiteit zijn gebaseerd op het meest recente jaar in plaats van op een periode van vijf jaren.

Op de volgende punten laten de objectieve verdeelmodellen *beter* resultaten zien dan het verklaringsmodel:

- *transparantie:* het aantal verdeelkenmerken is beperkt tot tien; de gevolgen van veranderingen in de score op verdeelkenmerken voor het gemeentelijk budget zijn redelijk eenvoudig uit het model af te lezen;
- *plausibiliteit:* bij de selectie van de verdeelkenmerken heeft het verwachte effect op de uitkeringslasten een belangrijke rol gespeeld;
- *actualiteit:* de verbanden tussen verdeelkenmerken en uitkeringslasten zijn geschat op basis van informatie over het jaar, drie jaren voorafgaand aan het jaar waarin de bijstandsuitgaven worden gedaan. Daarmee is de vertragingfactor, die in het

verklaringsmodel nog vijf jaren bedroeg, teruggebracht tot drie jaren. Dit is het recentste jaar waarover voldoende informatie beschikbaar is;

- *gemeentelijke herindelingen*: bij samenvoeging van gemeenten ligt het berekende totale budget dichter bij de som van de afzonderlijke budgetten dan in het verklaringsmodel, terwijl voorkomende verschillen beter zijn te verklaren.

Opzet en werking van het APE/SEO-model

Inleiding

Het APE/SEO-model is doorgerekend voor het verdelen van budgetten voor:

- de 'bijstand tot 65 jaar' en de 'totale bijstand in ruime zin';
- grotere en kleinere gemeenten.

De bijstand tot 65 jaar en de totale bijstand in ruime zin

Het oorspronkelijke verklaringsmodel is opgezet met het oog op de bijstand tot 65 jaar (veruit het grootste deel van de bijstandsuitgaven). Bij de ontwikkeling van het objectieve verdeelmodel is daarop voortgeborduurd. Berekeningen laten echter zien dat de uitkomsten van de objectieve modellen hetzelfde patroon vertonen indien ze worden toegepast op de totale bijstand in ruime zin. Onder totale bijstand in ruime zin wordt hier verstaan: de uitkeringslasten algemene bijstand voor thuiswonende personen van alle leeftijden, zelfstandigen, personen verblijvend in inrichtingen en de uitkeringslasten Ioaw en Ioaz.

De modeluitkomsten voor deze ruimere doelgroep zijn in deze brochure weergegeven. De budgettering in het kader van het FWI heeft namelijk betrekking op deze doelgroep.

Grotere en kleinere gemeenten

Het onderscheid tussen grotere en kleinere gemeenten is van belang omdat de bijstandsbepalende factoren voor gemeenten met *meer* dan 50.000 inwoners verschillen van die voor gemeenten met *minder* dan 50.000 inwoners. In verband met deze verschillen valt het APE/SEO-model uiteen in twee deelmodellen: een voor grotere en een voor kleinere gemeenten. Om bij de toedeling van bijstandsbudgetten een vloeiende overgang tussen beide categorieën gemeenten te kunnen creëren, hebben deze deelmodellen betrekking op respectievelijk 40.000+ en 60.000- gemeenten. Voor grotere gemeenten onderscheidt het APE/SEO-model tien verdeelkenmerken; voor kleinere gemeenten zijn dit er negen.

De selectie van de verdeelkenmerken is totstandgekomen na zorgvuldige weging en beproeving van tientallen mogelijke variabelen. Daarbij is uitdrukkelijk rekening gehouden met de beschikbaarheid van betrouwbare statistische informatie en de door gemeenten en de Tweede Kamer ingebrachte suggesties en opmerkingen bij het verklaringsmodel.

Verdeelkenmerken, tekens en gewichten

Alle verdeelkenmerken van het model hangen lineair samen met de bijstandsuitgaven. Voor elk verdeelkenmerk is eerst op logische gronden het *verwachte* teken bepaald: + voor een positief effect op de uitkeringslasten en - voor een negatief effect. Vervolgens is op basis van empirisch onderzoek per verdeelkenmerk het teken en het gewicht in guldens geschat. Bij deze schattingen is aan gemeenten een groter gewicht toegekend naarmate zij meer inwoners hebben. Potentiële verdeelkenmerken waarvan het gewicht in guldens niet-plausibel of statistisch niet-significant is, zijn in beginsel niet in het model opgenomen, *ook* niet als door het weglaten ervan de herverdeeleeffecten toenemen. De werking van het model is onder meer getest door middel van

simulaties met zeven cases, waarin is uitgegaan van (extreme) wijzigingen in de score op verdeelkenmerken.

Grotere gemeenten

De relaties tussen de verdeelkenmerken en de bijstandslasten

Tabel 1 toont de tien in het APE/SEO-model onderscheiden verdeelkenmerken voor grotere gemeenten, met daarachter het op basis van onderzoek gevonden teken en gewicht in guldens. Alle geschatte gewichten zijn statistisch significant. Het model verklaart 98 procent van de variatie in de gemeentelijke bijstandsuitgaven.

Tabel 1: *Verdeelkenmerken, geschatte tekens en gewichten voor de totale bijstand in ruime zin in 2001: 40.000+ gemeenten*

Verdeelkenmerk	Gewicht (guldens)
1. Lage inkomens (in % van de personen met inkomen, 1998)	57,240
2. Eenouderhuishoudens (in % van inwoners 20-64 jaar, 1998)	112,279
3. Verhuizingen (vertrek per 100 inwoners, 1998)	32,549
4. Arbeidsongeschikten (in % van inwoners 20-64 jaar, 1998)	-35,810
5. Totaal allochtonen (in % van alle inwoners, 1998)	6,044
6. Vrouwen 25-29 jaar (in % van inwoners 20-64 jaar, 1998)	78,454
7. Huurwoningen (in % van alle woningen, 1998)	6,739
8. Werkzame beroepsbevolking (in % totale gemeentelijke beroepsbevolking, 1997)	-52,686
9. Regionaal klantenpotentieel (x 1.000, 1998)	0,2864
10. Omgevingsadressendichtheid (1998)	-0,0597
Constante	2.967,288

Bron: APE

Toepassing van het model

Het gebudgetteerde deel van de bijstandslasten voor een grotere gemeente kan aan de hand van tabel 1 als volgt worden berekend¹:

- bepaal de score van de gemeente op elk afzonderlijk verdeelkenmerk;
- vermenigvuldig de score per verdeelkenmerk met het gewicht in guldens;
- het saldo van de positieve en negatieve uitkomsten *plus* de constante van *f* 2.967,288 vormen tezamen de totale verwachte bijstandslasten per inwoner van 20 jaar en ouder;
- het gebudgetteerde deel van de bijstandslasten bedraagt 25 procent van de totale verwachte bijstandsuitgaven, althans indien de som van de modelmatig berekende

¹ De volgende opsomming geldt in feite uitsluitend voor gemeenten met meer dan 60.000 inwoners. Voor gemeenten met 40.000 tot 60.000 inwoners voorziet het model namelijk in een gewogen combinatie tussen de deelmodellen voor grotere en kleinere gemeenten.

gemeentelijke budgetten gelijk is aan het geraamde macrobudget. Voorzover dit laatste *niet* het geval is, volgt een correctie van de gemeentelijke budgetten.

Toelichting per verdeelkenmerk

(1) Lage inkomens (in procenten van de personen met inkomen, 1998)

Het percentage mensen met een laag inkomen is een kernvariabele in het model. Uit onderzoek blijkt dat dit verdeelkenmerk een sterke relatie met de bijstandsuitgaven vertoont: hoe meer inwoners met een laag inkomen, des te groter zijn de bijstandsuitgaven per inwoner. Ook de modelberekeningen laten een dergelijke positieve relatie zien.

(2) Eenouderhuishoudens (in procenten van de inwoners van 20-64 jaar, 1998)

Dat een groter aandeel eenouderhuishoudens tot hogere bijstandsuitgaven leidt, is plausibel. De positieve invloed van deze factor is statistisch significant.

(3) Verhuizingen (vertrek per 100 inwoners, 1998)

Dit verdeelkenmerk wordt in het verdeelmodel van de politie gebruikt als maatstaf voor sociale achterstand en probleemcumulatie. Een relatief groot aantal verhuizingen uit een gemeente kan namelijk duiden op een gebrekkige sociale cohesie. De onderzoekers van APE verwachtten - en vonden - een positieve samenhang met de bijstandsuitgaven.

(4) Arbeidsongeschikten (in procenten van de inwoners van 20-64 jaar, 1998)

Indien veel inactieven een arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen, kan om die reden het beroep op de bijstand lager zijn. De modelberekeningen bevestigen het bestaan van deze negatieve relatie. Bij kleinere gemeenten is deze echter niet duidelijk aanwezig.

(5) Totaal allochtonen (in procenten van alle inwoners, 1998)

Het kenmerk etniciteit wordt vaak genoemd als indicator van sociale achterstand en als belangrijke determinant van de bijstandsuitgaven. In het APE/SEO-model is het opgenomen als een factor die een positieve invloed uitoefent op de bijstandslasten.

(6) Vrouwen 25-29 jaar (in procenten van de inwoners van 20-64 jaar, 1998)

Een groter aandeel inwoners van 25-29 jaar leidt tot hogere bijstandsuitgaven. Uit nader onderzoek blijkt echter dat dit effect geheel voor rekening komt van de *vrouwen* in deze leeftijdsgroep. Daarom is het percentage vrouwen van 25-29 jaar als verdeelkenmerk (met een positief teken) in het APE/SEO-model opgenomen.

(7) Huurwoningen (in procenten van alle woningen, 1998)

Huurwoningen zijn een belangrijke voorspeller van de bijstandsuitgaven, beter dan de op het eerste gezicht plausibeler categorie *sociale* huurwoningen. Een groot deel van de voorraad huurwoningen in gemeenten met hoge bijstandsuitgaven is namelijk in particuliere handen; juist in de 'slechtere wijken'. Een hoger percentage huurwoningen gaat gepaard met hogere bijstandsuitgaven.

(8) Werkzame beroepsbevolking (in procenten van de totale gemeentelijke beroepsbevolking, 1997)

Omdat de score op deze variabele voor grotere gemeenten op lokaal niveau kan worden gemeten, geeft het verdeelkenmerk Werkzame beroepsbevolking voor deze gemeenten een goed beeld van de heersende arbeidsmarktsituatie. Naarmate het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de lokale beroepsbevolking groter is, zijn de bijstandsuitgaven naar verwachting lager. Deze negatieve relatie wordt door de modelberekeningen bevestigd.

(9) Regionaal klantenpotentieel (x 1.000, 1998)

Het regionaal klantenpotentieel van een gemeente is een maatstaf voor de centrumfunctie van een gemeente die ook in het Gemeentefonds wordt gehanteerd. Een gemeente met een sterke centrumfunctie trekt naar verwachting meer personen uit kwetsbare groepen aan. Het veronderstelde positieve verband met de bijstandsuitgaven is in de schattingsresultaten terug te vinden.

(10) Omgevingsadressendichtheid (1998)

De Omgevingsadressendichtheid wordt hier - net als in het Gemeentefonds - gebruikt als een maatstaf voor de mate van stedelijkheid. Op voorhand verwachtten de onderzoekers een positieve invloed van deze variabele op de bijstandsuitgaven.

Omgevingsadressendichtheid is het *enige* verdeelkenmerk waarbij de gevonden relatie met de bijstandslasten afwijkt van de verwachtingen. Het op basis van empirisch onderzoek gevonden gewicht duidt namelijk op een *negatieve* invloed van deze maatstaf voor stedelijkheid op de bijstandsuitgaven. Volgens het bureau APE zou de cumulatie van variabelen die betrekking hebben op specifiek stedelijke problematieken leiden tot een overschatting van de bijstandsbehoefte in de meest verstedelijkte gemeenten. Deze overschatting wordt modelmatig door de variabele Omgevingsadressendichtheid gecorrigeerd.

Kleinere gemeenten

De relaties tussen de verdeelkenmerken en de bijstandslasten

Tabel 2 toont de negen verdeelkenmerken voor kleinere gemeenten in het APE/SEO-model, met de bijbehorende tekens en gewichten. Alle geschatte gewichten zijn statistisch significant en hebben het verwachte teken. Het model verklaart 86 procent van de variatie in de gemeentelijke bijstandsuitgaven.

De van het deelmodel voor grotere gemeenten afwijkende verdeelkenmerken worden in het onderstaande toegelicht.

Tabel 2: *Verdeelkenmerken, geschatte tekens en gewichten voor de totale bijstand in ruime zin in 2001: 60.000- gemeenten*

Verdeelkenmerk	Gewicht (gulden)
1. Lage inkomens (in % van de personen met inkomen, 1998)	17,655
2. Eenouderhuishoudens (in % van inwoners 20-64 jaar, 1998)	132,553
5. Totaal allochtonen (in % van alle inwoners, 1998)	2,955
6. Vrouwen 25-29 jaar (in % van inwoners 20-64 jaar, 1998)	30,935
7. Huurwoningen (in % van alle woningen, 1998)	3,287
9. Regionaal klantenpotentieel (x 1.000, 1998)	2,573
11. Werklozen met maximale WW-duur (in % van inwoners 20-64 jaar, 1998)	249,750
12. Werkzame beroepsbevolking in RBA-regio (in % totale beroepsbevolking van RBA-regio)	-14,223
13. Banen handel, horeca en schoonmaak in RBA-regio (in % totaal aantal banen in RBA-regio)	-10,433
Constante	703,267

Bron: APE

Toelichting bij de specifieke verdeelkenmerken voor kleinere gemeenten

(11) Werklozen met maximale WW-duur (in procenten van de inwoners van 20-64 jaar, 1998)
 Voor kleinere gemeenten is dit arbeidsmarktkenmerk in het model opgenomen omdat dit het enige verdeelkenmerk is dat op *gemeentelijk* niveau kan worden gemeten. Bij kleinere gemeenten blijkt er een statistisch significante, positieve samenhang te bestaan tussen dit verdeelkenmerk en de omvang van de bijstandsuitgaven.

(12) Werkzame beroepsbevolking in de RBA-regio (in procenten van de totale beroepsbevolking in de RBA-regio)

Omdat voor kleinere gemeenten vrijwel geen betrouwbare informatie over lokale arbeidsmarktkenmerken beschikbaar is, zijn variabelen op RBA-niveau voor deze gemeenten onmisbaar. Bovendien blijken de bijstandsuitgaven van kleinere gemeenten in hoge mate te worden bepaald door de regionale arbeidsmarktsituatie. Het veronderstelde - en gevonden - verband tussen de omvang van de werkzame beroepsbevolking en de bijstandslasten is negatief.

(13) Banen handel, horeca en schoonmaak in RBA-regio (in procenten van het totaal aantal banen in de RBA-regio)

Deze variabele is om dezelfde redenen opgenomen als de vorige. De werkgelegenheid in de genoemde sectoren biedt een laagdrempelige uitweg uit de bijstand. Het verwachte en het gevonden verband met de bijstandsuitgaven is dan ook negatief.

Herverdeeleffecten - alle gemeenten

In tabel 3 zijn de herverdeeleffecten van het APE/SEO-model zichtbaar gemaakt voor de totale bijstand in ruime zin in 1998. Voor dit doel zijn de deelmodellen voor grotere en kleinere

gemeenten samengevoegd en is een gewogen combinatie gehanteerd voor gemeenten met 40.000 tot 60.000 inwoners.

Weergegeven zijn de gemiddelde percentuele herverdeeeffecten per grootteklasse van gemeenten. De herverdeeeffecten zijn per grootteklasse gewogen met het aandeel van de desbetreffende gemeenten in de totale bijstandsuitgaven in Nederland. Daardoor tellen herverdeeeffecten voor gemeenten met hogere bijstandslasten (dit zijn met name de zeer grote gemeenten) zwaarder dan die voor gemeenten met minder bijstandsuitgaven.

De gewogen gemiddelde herverdeeeffecten laten zien in hoeverre de met het verdeelmodel berekende bijstandsbudget aansluit bij de *feitelijke* bijstandsuitgaven in 1998. Daarmee wordt een *indicatie* gegeven van de herverdeeeffecten die zouden kunnen optreden bij ongewijzigd gemeentelijk beleid. De *werkelijke* herverdeeeffecten kunnen pas na afloop van het uitvoeringsjaar vastgesteld worden.

Bij de presentatie is verondersteld dat de bijstandsgelden voor 100% op basis van het objectieve model over gemeenten worden verdeeld. In werkelijkheid is 25% van de bijstandslasten gebudgetteerd. In guldens is het herverdeeeffect derhalve een factor 4 kleiner. Omdat bij deze berekening geen rekening is gehouden met de wettelijke risicobegrenzing op vijftien procent van het budget, respectievelijk vijftien gulden per inwoner, zijn de herverdeeeffecten in tabel 3 enigszins overschat.

Tabel 3: Gewogen herverdeeeffecten voor de totale bijstand in ruime zin bij volledige budgettering in procenten van de totale feitelijke uitgaven in 1998

Aantal inwoners	Gemeenten	Aandeel in totale bijstandsuitgaven (%)	Gewogen gemiddelde herverdeeeffecten (%)
Tot 25.000	375	13,1	20,5
25.000 - 50.000	105	14,6	12,9
50.000 – 100.000	33	16,1	5,9
100.000 – 150.000	15	13,4	7,0
Meer dan 150.000	10	42,9	3,6
(waarvan G4)	(4)	(32,6)	(2,7)
Totaal	538	100,0	8,0

Bron: APE

Uit tabel 3 blijkt dat de gemiddelde herverdeeeffecten afnemen naarmate de gemeentegrootte toeneemt.

Het gewogen herverdeeeffect (niet zichtbaar in de tabel) is in 85,5 procent van de grotere gemeenten kleiner dan tien procent; in 99,7 procent van deze gemeenten is dit herverdeeeffect kleiner dan 30 procent.

Advies van de begeleidingscommissie

Het advies op hoofdlijnen

1. Een ruime meerderheid van de begeleidingscommissie adviseert voor de toedeling van het gebudgetteerde deel van de bijstandslasten aan *grotere* gemeenten (gemeenten met meer dan 50.000 inwoners) gebruik te maken van het objectieve verdeelmodel APE/SEO. Dit model kan worden toegepast op de totale Abw, Ioaw en Ioaz.
2. De begeleidingscommissie geeft in overweging de toedeling van budgetten aan *kleinere* gemeenten (minder dan 50.000 inwoners) geheel of gedeeltelijk te baseren op de lokale uitkeringslasten uit het recente verleden.
3. Toepassing van een objectief verdeelmodel dient gepaard te gaan met een gedegen onderhoudstraject.

In het onderstaande wordt dit advies puntsgewijs toegelicht.

Voorkeur voor toepassing van het APE/SEO-model op grotere gemeenten

De ontwikkeling van en de keuze voor een objectief verdeelmodel komt neer op het zoeken naar een optimaal compromis tussen de eisen die aan zo'n model moeten worden gesteld, zoals:

- plausibiliteit: de selectie van variabelen die tezamen een aannemelijke verklaring geven voor de objectieve bijstandsbehoefte;
- transparantie: een inzichtelijk model met zo min mogelijk variabelen;
- beperkte herverdeeffecten: niet te grote verschillen tussen de feitelijke uitkeringslasten en de modelmatig berekende bedragen;
- actualiteit : gebaseerd op recente gegevens;
- stabiliteit: niet te grote verschillen tussen afzonderlijke jaren.

Wat transparantie, actualiteit en stabiliteit betreft, doen de beide ontwikkelde verdeelmodellen - SEO en APE/SEO - niet of nauwelijks voor elkaar onder. Ze zijn ook beide in redelijke mate bestendig voor gemeentelijke herindelingen.

Ten aanzien van de herverdeeffecten scoort het APE/SEO-model echter beter.

Elk van beide modellen kent twee minder plausibele verdeelkenmerken. Bij het SEO-model zijn dit de kenmerken 'Inwoners tussen de 15 en 19 jaar' en 'Parttimers 12-19 uur per week'. Bij het APE/SEO-model gaat het om verdeelkenmerken 'Verhuizingen' en 'Omgevingsadressendichtheid'. De drie eerstgenoemde kenmerken leiden bij simulaties met extreme wijzingen in de situatie van gemeenten tot niet-plausibele effecten op de berekende bijstandslasten. Van het verdeelkenmerk Omgevingsadressendichtheid, maatstaf voor de mate van stedelijkheid, zou men een positief effect op de bijstandslasten verwachten, terwijl berekeningen met het APE/SEO-model een negatieve relatie laat zien. Binnen het model fungeert het feitelijk als een correctiefactor.

Dit alles overziende, is een ruime meerderheid van de begeleidingscommissie van mening dat de totale set objectieve verdeelkenmerken van het APE/SEO-model het meest overtuigend overkomt. Een belangrijk voordeel van dit model is dat het arbeidsmarktvariabelen op gemeenteniveau (in plaats van op RBA-niveau) bevat, evenals een verdeelkenmerk voor etniciteit. Tezamen met de gunstiger herverdeeffecten leidt dit tot een voorkeur voor het APE/SEO-model. Dit model kan worden toegepast voor de toedeling van budgetten ten

behoefte van de totale bijstand in ruime zin, dat wil zeggen: de uitkeringslasten algemene bijstand voor thuiswonende personen van alle leeftijden, zelfstandigen, personen verblijvend in inrichtingen en de uitkeringslasten Ioaw en Ioaz. In het bij toepassing van het model te organiseren 'onderhoudstraject' dient het verbeteren van de plausibiliteit van het model ten aanzien van de kenmerken Verhuizingen en Omgevingsadressendichtheid met prioriteit aan de orde te komen. Enkele leden van de begeleidingscommissie hebben dusdanig veel moeite met de beide genoemde verdeelkenmerken, dat zij de voorkeur van de meerderheid voor het APE/SEO-model niet delen.

Kleinere gemeenten: geheel of gedeeltelijk op basis van historische kosten

Alle tot nu toe in dit verband ontwikkelde modellen genereren voor een aanzienlijk aantal kleinere gemeenten grote tot zeer grote herverdeeleeffecten. Herverdeeleeffecten zijn uitsluitend *beoogde* effecten, indien ze het gevolg zijn van verschillen in de kwaliteit van het gemeentelijke beleid en de gemeentelijke uitvoering. Gegeven de omvang van de herverdeeleeffecten, kunnen deze redelijkerwijs niet alleen worden toegeschreven worden aan deze verschillen.

Toepassing van een objectief verdeelmodel leidt bij omvangrijke herverdeeleeffecten voor kleinere gemeenten ook niet tot het beoogde doel: het aanzetten tot een effectiever uitstroombesluit. Het wegwerken van een groot negatief herverdeeleeffect door een beleidsintensivering lijkt al gauw onbegonnen werk. Bovendien maakt het voor een gemeente financieel niet uit of deze veel of weinig uitkomt boven de risicogrens, die door de wetgever is vastgesteld op vijftien procent van het budget, respectievelijk vijftien gulden per inwoner. Tekorten boven deze grens worden immers volledig door het Rijk gecompenseerd.

Om deze redenen geeft de begeleidingscommissie in overweging vooralsnog een verdeelmodel te hanteren, waarin de toedeling van budgetten aan kleinere gemeenten geheel of gedeeltelijk is gebaseerd op de lokale uitkeringslasten uit het recente verleden. Hierbij zou bijvoorbeeld kunnen worden uitgegaan van de gemiddelde lasten over de laatste drie jaren. Uit berekeningen van de onderzoekers blijkt dat de herverdeeleeffecten voor kleinere gemeenten bij budgettering op basis van historische kosten aanzienlijk kleiner zijn dan bij budgettering op basis van (uitsluitend) objectieve factoren. Volgens het bureau APE zou - gezien vanuit het oogpunt van de herverdeeleeffecten - de optimale mix voor kleinere gemeenten bestaan uit 85 procent budgettering op basis van historische kosten en 15 procent op basis van objectieve verdeelkenmerken.

Een objectief verdeelmodel heeft een gedegen onderhoudstraject

Indien wordt besloten tot invoering van een objectief verdeelmodel, dient aan dit model ook periodiek onderhoud te worden gepleegd. De relaties tussen de objectieve verdeelkenmerken en de uitkeringslasten moeten regelmatig worden geactualiseerd. Wanneer de herverdeeleeffecten na verloop van tijd zouden toenemen, kan dit aanleiding zijn tot herijking van het model.

Bij een keuze voor het APE/SEO-model is één van de eerste aandachtspunten in het onderhoudstraject het verbeteren van de plausibiliteit van het model ten aanzien van de kenmerken Verhuizingen en Omgevingsadressendichtheid. Een ander aandachtspunt heeft te

maken met de aard en de ontwikkeling van de uitkeringslasten voor bijstandsgerechtigden van 65 jaar en ouder. Bij bijstand aan 65-plussers gaat het in het algemeen om een aanvulling op de AOW-uitkering. Met name allochtonen krijgen deze uitkering, omdat zij vaak geen volledige AOW hebben kunnen opbouwen. Deze in omvang toenemende groep is geconcentreerd in de grote steden. In deze steden doet zich een relatief sterke stijging voor van de bijstandsuitgaven ten behoeve van 65-plussers. Nagegaan zal moeten worden in hoeverre het ontwikkelde model rekening houdt met deze ontwikkeling.

Zoals in het voorgaande is gesteld, heeft een objectief verdeelmodel altijd een compromiskarakter. Dit is een reden temeer om door middel van een gedegen onderhoudstraject systematisch lering te trekken uit de ervaringen die met het model worden opgedaan met het doel het model in de loop van de tijd verder te verbeteren.

Samenstelling begeleidingscommissie

De Technische begeleidingscommissie objectief verdeelmodel bestaat uit de volgende personen:

Drs. H. de Wolf	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (voorzitter)
Drs. A.L.J. Veraart	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (secretaris tijdens het SEO-onderzoek)
Drs. R.J.L. Linssen	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (secretaris tijdens het APE-onderzoek)
Drs. F.M. Nieuweboer	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Drs. F.J. van Sloten	Ministerie van Binnenlandse Zaken
Drs. H. Tanja	Ministerie van Binnenlandse Zaken
Drs. M.S. Heekelaar	Ministerie van Financiën
Drs. S. van den Elshout	Centraal Bureau voor de Statistiek
Dhr. F. Kentin	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Drs. G.A. Oskam	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Dhr. R. Hielckert	Gemeente Amsterdam
Drs. A.J.W.M. Verhagen	Gemeente Den Haag
Dhr. J. Minnaard	Gemeente Groningen
Dr. J.W.G. Scheltinga	Gemeente Heusden

Colofon

Uitgave

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Anna van Hannoverstraat 4
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Tekst

Teun Baak, Tekst & Beleid bv, Bleiswijk

maart 2001

Bijlage

Herverdeeeffecten totale bijstand in ruime zin

Deze bijlage bevat een overzicht van de herverdeeeffecten per gemeente voor de totale bijstand in ruime zin. Met “herverdeeeffecten” wordt het verschil bedoeld tussen de werkelijke uitgaven en de uitgaven die voorspeld worden door het APE/SEO objectief verdeelmodel voor de totale bijstand in ruime zin.

In het overzicht wordt een indruk gegeven van de herverdeeeffecten die op kunnen treden als 25% van de totale bijstandsuitgaven wordt gebudgetteerd. Zowel de werkelijke als de voorspelde uitgaven die ten grondslag liggen aan het overzicht hebben betrekking op 1998, het jaar waarover het model geschat is. Dat betekent dat de gepresenteerde cijfers een “ex-post”-karakter hebben: ze beantwoorden de vraag hoe hoog de feitelijke herverdeeeffecten zouden zijn geweest indien 25 procent van de bijstandsuitgaven in 1998 zou zijn gebudgetteerd conform het APE/SEO objectief verdeelmodel en op basis van de gemeentelijke kenmerken in dat jaar.

In de berekening van de gepresenteerde herverdeeeffecten is geen rekening gehouden met de wettelijke beperking van de negatieve herverdeeeffecten tot 15% van het gebudgetteerde deel of 15 gulden per inwoner. In plaats daarvan worden zowel het ongecorrigeerde procentuele herverdeeeffect² als het ongecorrigeerde herverdeeeffect in guldens per inwoner vermeld. Met deze twee gegevens kan eenvoudig worden nagegaan of de wettelijke risicobeperking van toepassing is voor een gemeente.

Daarnaast is het van belang om op te merken dat de cijfers in de tabel alleen betrekking hebben op de situatie waarin het gebudgetteerde deel van de bijstandsuitgaven *volledig* wordt verdeeld conform het APE/SEO objectief verdeelmodel. Er wordt dus geen rekening gehouden met een eventuele (gedeeltelijke) budgettering op basis van historische kosten.

Tot slot dient vermeld te worden dat de totale herverdeeeffecten per gemeente zijn afgerond op veelvouden van fl. 1000,-. De herverdeeeffecten per hoofd van de bevolking zijn afgerond op veelvouden van fl. 0,25. Dit is gedaan om te benadrukken dat de cijfers in deze bijlage alleen bedoeld zijn als indicatie van de orde van grootte van de te verwachten herverdeeeffecten voor individuele gemeenten.

---

² Als percentage van het gebudgetteerde deel van de feitelijke bijstandsuitgaven. Dit percentage is direct vergelijkbaar met het percentage van 15% dat gehanteerd wordt als grens voor het financiële risico voor een gemeente.

Herverdeeleffecten voor de totale bijstand in ruime zin

Gemeenten met 60.000 of meer inwoners

Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	Herverdeeleffecten bij 25% budgettering, 100% objectief		
		In procenten budget	In gulden totaal	In gulden per inwoner
Alkmaar	92.960	-0,7%	-465.000	-5,00
Almelo	65.632	-2,7%	-1.881.000	-28,75
Almere	126.720	-0,1%	-96.000	-0,75
Alphen aan den Rijn	68.652	0,8%	138.000	2,00
Amersfoort	120.512	1,8%	1.033.000	8,50
Amstelveen	77.725	-0,4%	-93.000	-1,25
Amsterdam	718.151	-0,6%	-7.220.000	-10,00
Apeldoorn	152.354	0,7%	484.000	3,25
Arnhem	136.174	-1,5%	-2.595.000	-19,00
Bergen op Zoom	63.983	-0,4%	-154.000	-2,50
Breda	157.057	-1,4%	-1.627.000	-10,25
Capelle aan den IJssel	63.228	0,2%	106.000	1,75
Delft	94.706	0,3%	191.000	2,00
Den Helder	60.286	1,0%	441.000	7,25
Deventer	82.621	5,5%	3.150.000	38,00
Dordrecht	118.118	-2,9%	-3.640.000	-30,75
Ede	101.319	-7,3%	-2.414.000	-23,75
Eindhoven	198.330	1,3%	2.043.000	10,25
Emmen	105.228	1,1%	712.000	6,75
Enschede	148.360	-0,4%	-551.000	-3,75
Gouda	71.544	2,4%	1.005.000	14,00
Groningen	168.752	-0,3%	-775.000	-4,50
Haarlem	147.839	-0,2%	-238.000	-1,50
Haarlemmermeer	108.909	-1,3%	-324.000	-3,00
Heerlen	95.685	-0,9%	-938.000	-9,75
Helmond	77.616	0,7%	436.000	5,50
Hengelo (Ov.)	78.306	-0,4%	-211.000	-2,75
Hilversum	82.297	2,0%	745.000	9,00
Hoorn	62.905	2,8%	1.117.000	17,75
Leeuwarden	88.551	-0,7%	-810.000	-9,25
Leiden	116.972	2,0%	1.814.000	15,50
Lelystad	60.882	3,3%	1.649.000	27,00
Maastricht	120.207	1,7%	1.901.000	15,75
Nieuwegein	61.241	0,9%	217.000	3,50
Nijmegen	150.495	-4,4%	-9.550.000	-63,50
Oss	64.582	-1,1%	-370.000	-5,75
Purmerend	66.922	1,4%	435.000	6,50
Roosendaal	73.813	0,5%	182.000	2,50
Rotterdam	590.478	0,7%	7.089.000	12,00
Schiedam	74.910	-1,0%	-755.000	-10,00

's-Gravenhage	442.799	0,7%	3.848.000	8,75
's-Hertogenbosch	127.364	-2,1%	-1.828.000	-14,25
Spijkensisse	71.513	0,3%	146.000	2,00
Tilburg	185.643	0,7%	1.036.000	5,50

Herverdeeeffecten bij 25% budgettering, 100% objectief				
Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In guldens totaal	In guldens per inwoner
Utrecht	232.744	1,2%	2.982.000	12,75
Velsen	66.157	0,9%	198.000	3,00
Venlo	64.411	0,7%	351.000	5,50
Vlaardingen	74.250	3,3%	1.694.000	22,75
Zaanstad	134.627	4,3%	2.776.000	20,50
Zoetermeer	108.199	-1,6%	-714.000	-6,50
Zwolle	102.622	2,7%	1.721.000	16,75

Gemeenten met meer dan 40.000 en minder dan 60.000 inwoners

Herverdeeeffecten bij 25% budgettering, 100% objectief				
Gemeentenaam op 1- 1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In guldens totaal	In guldens per inwoner
Assen	56.331	2,7%	1030.000	18,25
Barneveld	46.868	-7,8%	-558.000	-12,00
Doetinchem	45.310	3,1%	648.000	14,25
Heerhugowaard	41.720	2,3%	320.000	7,75
Heusden	41.940	-8,4%	-1201.000	-28,75
Hoogeveen	52.722	4,6%	1192.000	22,5
Huizen	41.692	-4,2%	-609.000	-14,5
Katwijk	40.582	-3,9%	-320.000	-8,00
Kerkrade	52.150	-0,5%	-249.000	-4,75
Landgraaf	41.645	-5,0%	-1211.000	-29,00
Maarssen	41.052	0,9%	116.000	2,75
Middelburg	44.440	2,1%	544.000	12,25
Noordoostpolder	41.755	3,8%	663.000	15,75
Oosterhout	51.623	-0,8%	-161.000	-3,00
Rheden	44.311	-0,8%	-153.000	-3,50
Ridderkerk	46.725	4,2%	745.000	16,00
Rijswijk	48.488	0,0%	-11.000	-0,25
Roermond	44.128	-2,9%	-1292.000	-29,25
Sittard	49.271	-4,6%	-1939.000	-39,25
Smallingerland	51.092	-1,3%	-499.000	-9,75
Soest	43.771	1,5%	180.000	4,00
Veenendaal	58.139	2,8%	572.000	9,75
Veldhoven	41.448	-4,4%	-632.000	-15,25
Vlissingen	44.754	-0,7%	-270.000	-6,00
Waalwijk	44.823	-0,7%	-139.000	-3,00
Weert	47.590	1,8%	385.000	8,00
Zeist	59.216	3,3%	898.000	15,25

Zwijndrecht	41.992	0,8%	147.000	3,50
-------------	--------	------	---------	------

Gemeenten met 40.000 inwoners of minder

Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	Herverdeeeffecten bij 25% budgettering, 100% objectief		
		In procenten budget	In guldens totaal	In guldens per inwoner
Aa en Hunze	24.806	10,9%	526.000	21,25
Aalburg	11.529	2,3%	34.000	3,00
Aalsmeer	22.600	8,1%	316.000	14,00
Aalten	18.782	9,9%	370.000	19,75
Abcoude	8.410	-5,1%	-68.000	-8,00
Achtkarspelen	28.085	-7,2%	-1.127.000	-40,25
Akersloot	4.846	0,7%	3.000	0,50
Alblasserdam	17.800	-1,7%	-114.000	-6,50
Albrandswaard	15.395	4,8%	165.000	10,75
Alkemade	14.433	-11,7%	-208.000	-14,50
Alphen-Chaam	9.385	-2,7%	-36.000	-3,75
Ambt Delden	5.444	-22,3%	-142.000	-26,00
Ambt Montfort	11.090	2,3%	49.000	4,50
Ameland	3.446	40,7%	161.000	46,75
Amerongen	7.307	-1,8%	-22.000	-3,00
Andijk	6.338	2,4%	35.000	5,50
Angerlo	4.680	10,5%	82.000	17,50
Anna Paulowna	13.483	-4,0%	-155.000	-11,50
Appingedam	12.267	-3,2%	-294.000	-24,00
Arcen en Velden	9.058	4,7%	83.000	9,25
Asten	15.894	-5,2%	-172.000	-10,75
Avereest	14.971	-2,9%	-119.000	-8,00
Axel	12.111	-1,2%	-62.000	-5,25
Baarle-Nassau	6.079	-8,0%	-137.000	-22,50
Baarn	24.387	9,4%	689.000	28,25
Barendrecht	24.796	4,7%	196.000	8,00
Bathmen	5.187	-11,6%	-55.000	-10,75
Bedum	10.649	7,7%	211.000	19,75
Beek	17.283	2,0%	98.000	5,75
Beemster	8.303	3,2%	38.000	4,50
Beesel	13.175	0,1%	3.000	0,25
Belfeld	5.406	2,1%	28.000	5,25
Bellingwedde	9.500	-1,0%	-45.000	-4,75
Bemmel	16.741	-8,8%	-392.000	-23,50
Bennebroek	5.131	18,3%	134.000	26,25
Bergambacht	9.173	-8,8%	-94.000	-10,25
Bergeijk	17.771	-12,9%	-452.000	-25,50
Bergen	13.382	4,6%	131.000	9,75
Bergen NH	14.125	4,3%	231.000	16,50
Bergh	18.362	-1,4%	-79.000	-4,25
Bergschenhoek	9.989	-8,0%	-119.000	-12,00
Berkel en Rodenrijs	16.076	-8,9%	-337.000	-21,00

Bernheze	28.291	-2,8%	-154.000	-5,50
Bernisse	12.502	-2,7%	-66.000	-5,25
Best	24.890	-8,3%	-831.000	-33,50

**Herverdeeleffecten bij 25% budgettering,
100% objectief**

Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In gulden totaal	In gulden per inwoner
Beuningen	24.502	-1,0%	-79.000	-3,25
Beverwijk	35.603	0,9%	176.000	5,00
Binnenmaas	18.982	-1,7%	-50.000	-2,75
Bladel	18.963	10,3%	277.000	14,75
Blaricum	9.809	7,6%	114.000	11,75
Bleiswijk	9.822	-12,4%	-195.000	-19,75
Bloemendaal	16.605	-1,6%	-43.000	-2,50
Boarnsterhim	18.073	2,5%	145.000	8,00
Bodegraven	19.264	-13,1%	-491.000	-25,50
Boekel	9.057	-2,7%	-38.000	-4,25
Bolsward	9.339	1,7%	92.000	9,75
Borculo	10.259	4,5%	104.000	10,25
Borger-Odoorn	25.857	-0,8%	-64.000	-2,50
Born	14.737	4,3%	163.000	11,00
Borne	22.051	-4,5%	-295.000	-13,25
Borsele	21.757	2,1%	86.000	4,00
Boskoop	14.916	-12,3%	-394.000	-26,50
Boxmeer	28.494	3,3%	200.000	7,00
Boxtel	29.309	3,0%	244.000	8,25
Brederwiede	12.296	-5,4%	-151.000	-12,25
Breukelen	14.033	3,4%	67.000	4,75
Brielle	15.842	-1,7%	-71.000	-4,50
Broekhuizen	1.928	-4,2%	-17.000	-9,00
Brummen	21.503	-0,2%	-11.000	-0,50
Brunssum	30.258	-1,9%	-443.000	-14,75
Bunnik	14.006	-3,1%	-48.000	-3,50
Bunschoten	19.179	-4,9%	-106.000	-5,50
Buren	24.846	-5,2%	-234.000	-9,50
Bussum	31.027	4,2%	471.000	15,25
Castricum	22.896	4,2%	179.000	7,75
Coevorden	34.497	-3,1%	-457.000	-13,25
Cranendonck	20.269	-6,0%	-331.000	-16,25
Cromstrijen	12.622	-6,2%	-151.000	-12,00
Cuijk	23.547	-1,1%	-114.000	-4,75
Culemborg	24.375	0,4%	45.000	1,75
Dalfsen	17.376	-11,8%	-248.000	-14,25
Dantumadeel	19.930	-8,1%	-922.000	-46,25
De Bilt	32.703	3,3%	288.000	8,75
De Lier	11.118	2,9%	28.000	2,50
De Marne	10.934	-2,9%	-160.000	-14,50
De Ronde Venen	33.957	0,6%	36.000	1,00
De Wolden	23.310	2,1%	91.000	4,00
Delfzijl	30.016	-4,4%	-1.152.000	-38,50

Den Ham	14.847	-4,5%	-174.000	-11,75
Denekamp	12.300	6,6%	127.000	10,25
Deurne	32.034	0,1%	11.000	0,25
Didam	16.584	-5,7%	-300.000	-18,00

**Herverdeeleffecten bij 25% budgettering,
100% objectief**

Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In guldens totaal	In guldens per inwoner
Diemen	23.839	1,3%	155.000	6,50
Diepenheim	2.744	13,7%	46.000	16,75
Dinxperlo	8.667	7,2%	159.000	18,25
Dirksland	7.968	-1,0%	-18.000	-2,25
Dodewaard	4.306	0,2%	2.000	0,50
Doesburg	11.092	-5,3%	-350.000	-31,50
Dongen	24.295	3,2%	223.000	9,25
Dongeradeel	24.369	-3,3%	-430.000	-17,75
Doorn	10.080	6,3%	84.000	8,25
Drechterland	9.583	-6,3%	-133.000	-14,00
Driebergen-Rijsenburg	18.487	-4,4%	-265.000	-14,25
Drimmelen	26.582	5,6%	222.000	8,25
Dronten	33.448	-6,7%	-788.000	-23,50
Druten	16.222	4,9%	259.000	16,00
Duiven	24.504	4,1%	265.000	10,75
Echt	19.039	2,1%	152.000	8,00
Echteld	6.689	8,2%	88.000	13,25
Edam-Volendam	26.840	3,7%	143.000	5,25
Eemnes	8.297	-1,2%	-23.000	-2,75
Eemsmond	16.316	-6,0%	-644.000	-39,50
Eersel	18.282	-5,3%	-192.000	-10,50
Egmond	11.435	3,5%	90.000	7,75
Eibergen	16.491	5,8%	195.000	11,75
Eijsden	11.845	-7,5%	-234.000	-19,75
Elburg	21.621	5,6%	185.000	8,50
Elst	16.613	-3,8%	-213.000	-12,75
Enkhuizen	16.572	0,8%	57.000	3,50
Epe	33.244	1,7%	142.000	4,25
Ermelo	27.008	12,9%	662.000	24,50
Etten-Leur	35.700	1,7%	220.000	6,25
Ferwerderadiel	8.725	-7,0%	-310.000	-35,50
Franekeradeel	20.144	4,4%	384.000	19,00
Gaasterlân-Sleat	9.698	13,7%	263.000	27,00
Geertruidenberg	21.035	0,7%	39.000	1,75
Geldermalsen	23.610	1,0%	41.000	1,75
Geldrop	27.194	-3,1%	-406.000	-15,00
Geleen	33.973	-1,3%	-316.000	-9,25
Gemert-Bakel	27.255	-0,7%	-55.000	-2,00
Gendringen	20.638	0,3%	21.000	1,00
Gendt	7.217	2,5%	51.000	7,00
Genemuiden	8.747	12,6%	84.000	9,75
Gennep	16.868	8,6%	413.000	24,50
Giessenlanden	14.105	4,6%	71.000	5,00

Gilze en Rijen	23.850	-0,9%	-49.000	-2,00
Goedereede	11.114	-9,1%	-136.000	-12,25
Goes	34.959	6,9%	1.004.000	28,75
Goirle	22.132	-7,0%	-459.000	-20,75

**Herverdeeleffecten bij 25% budgettering,
100% objectief**

Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In guldens totaal	In guldens per inwoner
Goor	12.338	1,2%	53.000	4,25
Gorinchem	32.654	4,8%	774.000	23,75
Gorssel	13.248	-7,2%	-183.000	-13,75
Graafstroom	9.503	-16,5%	-112.000	-11,75
Graft-De Rijp	6.188	4,3%	32.000	5,25
Gramsbergen	6.413	-3,6%	-44.000	-6,75
Grave	12.492	-3,6%	-129.000	-10,25
Groenlo	9.121	14,2%	329.000	36,00
Groesbeek	19.208	0,5%	41.000	2,25
Grootegast	11.531	-3,7%	-185.000	-16,00
Grubbenvorst	6.764	-1,7%	-17.000	-2,50
Gulpen-Wittem	15.537	5,2%	154.000	10,00
Haaksbergen	23.706	-1,7%	-105.000	-4,50
Haaren	14.000	0,0%	1.000	0,00
Haarlemmerliede c.a.	5.236	8,1%	71.000	13,50
Haelen	9.873	-4,2%	-96.000	-9,75
Halderberge	29.367	-4,2%	-374.000	-12,75
Hardenberg	34.891	3,6%	315.000	9,00
Harderwijk	38.441	5,3%	678.000	17,75
Hardinxveld- Giessendam	17.594	7,3%	178.000	10,00
Haren	18.725	6,7%	320.000	17,00
Harenkarspel	14.771	1,0%	26.000	1,75
Harlingen	15.356	-5,4%	-717.000	-46,75
Harmelen	8.032	9,6%	81.000	10,00
Hasselt	7.525	-1,3%	-19.000	-2,50
Hatterm	11.725	1,1%	20.000	1,75
Heel	8.384	43,4%	444.000	53,00
Heemskerk	34.968	-1,1%	-207.000	-6,00
Heemstede	26.024	8,2%	438.000	16,75
Heerde	18.146	1,0%	29.000	1,50
Heerenveen	39.869	5,8%	1.134.000	28,50
Heerjansdam	3.548	8,0%	32.000	9,00
Heeze-Leende	15.304	-15,9%	-445.000	-29,00
Heiloo	21.375	-9,7%	-503.000	-23,50
Heino	7.888	-8,0%	-85.000	-10,75
Helden	19.140	4,6%	176.000	9,25
Hellendoorn	35.544	12,0%	957.000	27,00
Hellevoetsluis	37.356	-0,8%	-159.000	-4,25
Hendrik-Ido-Ambacht	20.786	2,4%	96.000	4,50
Hengelo (Gld)	8.425	9,6%	106.000	12,50
het Bildt	10.085	-8,3%	-559.000	-55,50
Heteren	8.573	12,4%	187.000	21,75

Heumen	15.361	-7,4%	-382.000	-25,00
Heythuysen	11.993	-0,9%	-23.000	-2,00
Hillegom	20.480	16,8%	575.000	28,00
Hilvarenbeek	14.452	-20,0%	-429.000	-29,75
Hoewelaken	8.508	-4,7%	-32.000	-3,75

**Herverdeeleffecten bij 25% budgettering,
100% objectief**

Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In gulden totaal	In gulden per inwoner
Holten	8.761	-2,4%	-25.000	-2,75
Hontenisse	7.912	-4,0%	-75.000	-9,50
Hoogezand-Sappemeer	33.198	-2,2%	-639.000	-19,25
Horst	19.447	2,3%	99.000	5,00
Houten	31.925	1,9%	93.000	3,00
Huissen	15.596	-4,5%	-244.000	-15,75
Hulst	19.517	12,5%	649.000	33,25
Hummelo en Keppel	4.514	-7,4%	-57.000	-12,50
Hunsel	5.980	9,1%	84.000	14,00
IJsselham	5.529	2,8%	28.000	5,00
IJsselmuiden	14.536	-2,3%	-47.000	-3,25
IJsselstein	25.133	2,4%	183.000	7,25
Jacobswoude	10.845	-15,0%	-181.000	-16,75
Kampen	32.161	0,4%	66.000	2,00
Kapelle	10.948	3,2%	46.000	4,25
Kessel	4.135	-2,2%	-14.000	-3,25
Kesteren	10.698	-4,6%	-113.000	-10,50
Kollumerland c.a.	12.926	-7,1%	-458.000	-35,50
Korendijk	10.383	-3,1%	-67.000	-6,50
Krimpen aan den IJssel	28.198	-0,2%	-17.000	-0,50
Laarbeek	21.635	-4,9%	-239.000	-11,00
Landerd	14.192	6,0%	108.000	7,75
Landsmeer	10.361	12,3%	204.000	19,75
Langedijk	23.208	-1,4%	-83.000	-3,50
Laren	11.664	4,9%	89.000	7,50
Leek	18.633	6,5%	425.000	22,75
Leerdam	20.768	5,9%	380.000	18,25
Leersum	7.255	-1,8%	-28.000	-3,75
Leeuwarderadeel	10.243	-4,1%	-104.000	-10,00
Leiderdorp	24.086	-3,3%	-218.000	-9,00
Leidschendam	34.698	0,2%	33.000	1,00
Lemsterland	12.279	-4,0%	-252.000	-20,50
Leusden	27.993	9,0%	308.000	11,00
Lichtenvoorde	18.823	21,7%	539.000	28,75
Liemeer	6.954	1,8%	12.000	1,75
Liesveld	9.574	7,4%	80.000	8,50
Limmen	6.411	-11,4%	-72.000	-11,25
Lingewaal	10.667	-4,7%	-103.000	-9,75
Lisse	21.942	15,3%	469.000	21,50
Lith	6.553	-17,7%	-170.000	-26,00
Littenseradiel	10.559	6,2%	155.000	14,75
Lochem	18.872	4,5%	185.000	9,75
Loenen	8.538	2,3%	30.000	3,50

Loon op Zand	22.565	2,9%	164.000	7,25
Loosdrecht	8.854	6,4%	105.000	12,00
Lopik	13.241	-12,0%	-152.000	-11,50
Loppersum	11.040	-0,3%	-12.000	-1,00

**Herverdeeleffecten bij 25% budgettering,
100% objectief**

Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In guldens totaal	In guldens per inwoner
Losser	22.722	7,2%	457.000	20,00
Maarn	5.876	-14,8%	-130.000	-22,25
Maartensdijk	9.421	-14,4%	-169.000	-18,00
Maasbracht	13.623	-1,5%	-62.000	-4,50
Maasbree	12.800	-4,9%	-110.000	-8,50
Maasdonk	11.372	5,0%	76.000	6,75
Maasdriel	22.934	6,5%	269.000	11,75
Maasland	6.730	-9,5%	-67.000	-10,00
Maassluis	33.046	-2,9%	-533.000	-16,25
Margraten	13.814	-4,8%	-106.000	-7,75
Markelo	7.135	8,3%	53.000	7,50
Marum	9.642	2,1%	64.000	6,75
Medemblik	7.294	3,7%	103.000	14,00
Meerlo-Wanssum	7.366	-4,9%	-53.000	-7,25
Meerssen	20.482	-5,3%	-329.000	-16,00
Meijel	5.649	-3,5%	-30.000	-5,25
Menaldumadeel	13.759	1,9%	67.000	5,00
Menterwolde	12.362	-3,0%	-193.000	-15,50
Meppel	29.139	2,8%	369.000	12,75
Middelharnis	16.417	9,8%	316.000	19,25
Middenveld	32.024	11,6%	934.000	29,25
Mierlo	10.158	-6,2%	-196.000	-19,25
Mill en Sint Hubert	10.989	-0,4%	-7.000	-0,75
Millingen aan de Rijn	5.889	-0,6%	-13.000	-2,25
Moerdijk	36.342	1,9%	170.000	4,75
Monster	20.012	11,4%	405.000	20,25
Montfoort	13.237	-6,3%	-90.000	-6,75
Mook en Middelaar	7.472	-6,7%	-133.000	-17,75
Moordrecht	7.498	-12,9%	-382.000	-51,00
Muiden	6.876	6,0%	83.000	12,25
Naaldwijk	28.722	4,5%	190.000	6,75
Naarden	16.807	-1,2%	-40.000	-2,50
Nederhorst den Berg	5.125	3,1%	14.000	2,75
Nederlek	14.843	-6,3%	-219.000	-14,75
Nederweert	15.978	-6,3%	-187.000	-11,75
Neede	11.069	2,8%	68.000	6,25
Neerijnen	10.895	-1,4%	-23.000	-2,00
Niedorp	11.345	2,0%	41.000	3,75
Nieuwerkerk aan den IJssel	20.249	-7,4%	-334.000	-16,50
Nieuwkoop	11.051	-14,5%	-274.000	-24,75
Nieuw-Lekkerland	9.398	2,8%	42.000	4,50
Nieuwleusen	8.270	-5,6%	-66.000	-8,00

Nijefurd	10.605	2,2%	93.000	8,75
Nijkerk	27.164	2,0%	106.000	4,00
Noord-Beveland	6.889	11,9%	159.000	23,00
Noordenveld	30.876	4,3%	334.000	10,75
Noorder-Koggenland	10.291	11,0%	150.000	14,50

Herverdeeleffecten bij 25% budgettering, 100% objectief				
Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In guldens totaal	In guldens per inwoner
Noordwijk	25.241	9,2%	499.000	19,75
Noordwijkerhout	15.475	10,5%	259.000	16,75
Nootdorp	9.632	21,4%	212.000	22,00
Nuenen c.a.	23.382	-16,5%	-1.192.000	-51,00
Nunspeet	26.025	6,9%	261.000	10,00
Nuth	16.744	0,4%	13.000	0,75
Obdam	6.296	-16,7%	-135.000	-21,50
Oegstgeest	20.178	0,8%	25.000	1,25
Oirschot	17.482	-1,4%	-33.000	-2,00
Oisterwijk	25.275	-4,9%	-347.000	-13,75
Oldebroek	22.135	4,3%	122.000	5,50
Oldenzaal	30.670	-1,9%	-276.000	-9,00
Olst	9.311	0,5%	10.000	1,00
Ommen	16.493	-8,3%	-268.000	-16,25
Onderbanken	8.536	3,8%	105.000	12,25
Oostburg	17.819	5,6%	225.000	12,75
Oostflakkee	10.026	-1,9%	-50.000	-5,00
Ooststellingwerf	25.423	-1,8%	-226.000	-9,00
Oostzaan	8.581	12,9%	193.000	22,50
Ootmarsum	4.472	-21,4%	-112.000	-25,00
Opmeer	10.592	8,2%	129.000	12,25
Opsterland	28.565	-0,9%	-100.000	-3,50
Oud-Beijerland	21.812	5,7%	304.000	14,00
Ouder-Amstel	12.041	7,8%	235.000	19,50
Ouderkerk	8.214	-4,2%	-43.000	-5,25
Oudewater	9.847	20,4%	226.000	23,00
Papendrecht	28.827	-1,6%	-158.000	-5,50
Pekela	13.233	-3,8%	-363.000	-27,50
Pijnacker	20.090	-11,9%	-394.000	-19,75
Putten	22.340	-1,9%	-62.000	-2,75
Raalte	28.281	4,0%	224.000	8,00
Ravenstein	8.509	-0,1%	-2.000	-0,25
Reeuwijk	12.867	-19,5%	-280.000	-21,75
Reiderland	6.888	-4,5%	-224.000	-32,50
Reimerswaal	20.360	0,4%	25.000	1,25
Renkum	32.070	1,2%	127.000	4,00
Renswoude	4.008	0,0%	0	0,00
Reusel-De Mierden	12.347	-0,3%	-6.000	-0,50
Rhenen	17.050	-8,7%	-500.000	-29,25
Rijnsburg	14.441	-9,1%	-199.000	-13,75
Rijnwaarden	10.976	1,8%	64.000	5,75
Rijnwoude	19.379	-12,8%	-303.000	-15,75
Rijssen	26.083	-2,6%	-153.000	-5,75

Roerdalen	10.463	5,2%	131.000	12,5
Roggel en Neer	8.308	1,6%	17.000	2,00
Rozenburg	13.767	-0,7%	-48.000	-3,50
Rozendaal	1.181	22,5%	35.000	30,00

**Herverdeeleffecten bij 25% budgettering,
100% objectief**

Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In gulden totaal	In gulden per inwoner
Rucphen	22.308	-5,1%	-423.000	-19,00
Ruurlo	7.989	5,5%	44.000	5,50
Sas van Gent	8.691	6,3%	262.000	30,00
Sassenheim	14.592	16,3%	350.000	24,00
Schagen	17.287	3,5%	241.000	14,00
Scheemda	14.337	-1,1%	-61.000	-4,25
Schermer	4.959	-0,8%	-4.000	-0,75
Scherpenzeel	9.123	4,3%	40.000	4,25
Schiermonnikoog	1.003	30,2%	39.000	39,00
Schijndel	22.307	2,7%	139.000	6,25
Schinnen	14.029	-3,1%	-113.000	-8,00
Schipluiden	10.284	-11,7%	-120.000	-11,75
Schoonhoven	11.804	-9,4%	-351.000	-29,75
Schoorl	6.569	6,6%	97.000	14,75
Schouwen-Duiveland	32.954	-1,6%	-145.000	-4,50
Sevenum	7.225	2,3%	27.000	3,75
's-Graveland	9.363	-1,3%	-21.000	-2,25
's-Gravendeel	8.672	9,3%	139.000	16,00
's-Gravenzande	18.777	6,8%	203.000	10,75
Simpelveld	11.684	4,8%	144.000	12,25
Sint Anthonis	11.535	-7,5%	-126.000	-11,00
Sint-Michielsgestel	27.375	-0,8%	-39.000	-1,50
Sint-Oedenrode	17.023	-7,0%	-274.000	-16,00
Skarsterlân	26.415	6,9%	474.000	18,00
Sliedrecht	23.955	3,3%	275.000	11,50
Slochteren	14.643	6,6%	275.000	18,75
Sluis-Aardenburg	6.512	25,2%	391.000	60,00
Sneek	30.496	-4,1%	-1.051.000	-34,50
Someren	18.091	-9,1%	-365.000	-20,25
Son en Breugel	14.493	-6,1%	-235.000	-16,25
Stad Delden	7.344	3,5%	43.000	5,75
Stadskanaal	32.906	0,6%	131.000	4,00
Staphorst	15.178	10,9%	100.000	6,50
Stede Broec	20.673	2,3%	138.000	6,75
Steenbergen	22.978	0,4%	23.000	1,00
Steenderen	4.855	9,6%	53.000	11,00
Steenwijk	22.396	-4,0%	-550.000	-24,50
Stein	26.389	4,5%	313.000	11,75

Strijen	9.318	18,1%	230.000	24,75
Susteren	13.056	-5,9%	-254.000	-19,50
Swalmen	8.523	-2,9%	-95.000	-11,00
Tegelen	19.451	5,9%	484.000	25,00
Ten Boer	7.237	2,9%	51.000	7,00
Ter Aar	9.163	-17,6%	-132.000	-14,50
Terneuzen	34.712	-1,9%	-365.000	-10,50
Terschelling	4.776	18,6%	191.000	40,00
Texel	13.378	13,8%	394.000	29,50

**Herverdeeleffecten bij 25% budgettering,
100% objectief**

Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In guldens totaal	In guldens per inwoner
Tholen	23.431	-1,9%	-127.000	-5,50
Thorn	2.651	24,2%	103.000	38,75
Tiel	36.413	-1,4%	-297.000	-8,25
Tubbergen	19.793	0,7%	18.000	1,00
Tytsjerksteradiel	31.062	0,7%	67.000	2,25
Ubbergen	9.257	-4,9%	-207.000	-22,50
Uden	38.649	-0,7%	-117.000	-3,00
Uitgeest	11.052	4,8%	83.000	7,50
Uithoorn	25.673	9,5%	459.000	17,75
Urk	15.185	-13,2%	-367.000	-24,25
Vaals	10.864	1,3%	89.000	8,25
Valburg	12.962	-9,0%	-314.000	-24,25
Valkenburg	3.566	-14,0%	-29.000	-8,25
Valkenburg aan de Geul	18.044	0,9%	56.000	3,00
Valkenswaard	31.182	-4,7%	-669.000	-21,50
Veendam	28.476	2,2%	394.000	13,75
Veere	22.183	-8,3%	-290.000	-13,00
Veghel	35.355	4,4%	331.000	9,25
Venhuizen	7.374	-8,2%	-120.000	-16,25
Venray	37.143	8,9%	1.159.000	31,25
Vianen	19.239	2,9%	153.000	8,00
Vlagtwedde	16.082	6,4%	396.000	24,75
Vleuten-De Meern	19.302	5,0%	117.000	6,00
Vlieland	1.150	62,9%	137.000	119,50
Vlist	9.843	-7,4%	-97.000	-10,00
Voerendaal	13.127	0,8%	23.000	1,75
Voorburg	39.099	1,6%	286.000	7,25
Voorhout	12.097	-12,0%	-158.000	-13,00
Voorschoten	22.913	-10,6%	-704.000	-30,75
Voorst	23.601	2,1%	77.000	3,25
Vorden	8.407	10,3%	109.000	13,00
Vriezenveen	19.744	-4,3%	-267.000	-13,50
Vught	25.023	6,0%	393.000	15,75
Waalre	16.045	-13,0%	-604.000	-37,75
Waddinxveen	26.678	-5,8%	-385.000	-14,50
Wageningen	32.852	-4,8%	-1.017.000	-31,00
Warmond	5.327	-1,3%	-13.000	-2,50
Warnsveld	9.056	4,4%	91.000	10,00
Wassenaar	26.144	13,0%	687.000	26,25
Wateringen	15.168	-6,1%	-211.000	-14,00
Waterland	17.647	-2,2%	-66.000	-3,75
Weerselo	9.305	-18,1%	-179.000	-19,25
Weesp	17.964	1,5%	116.000	6,50

Wehl	6.689	-5,0%	-52.000	-7,75
Werkendam	25.673	-2,1%	-96.000	-3,75
Wervershoof	8.400	1,3%	24.000	2,75
Wester-Koggenland	13.222	-6,6%	-115.000	-8,75

**Herverdeeleffecten bij 25% budgettering,
100% objectief**

Gemeentenaam op 1-1-2000	Aantal inwoners op 1-1-1998	In procenten budget	In guldens totaal	In guldens per inwoner
Westerveld	18.497	4,6%	216.000	11,75
Westervoort	16.037	-4,7%	-367.000	-22,75
Westmaas	17.918	-3,9%	-173.000	-9,75
Weststellingwerf	24.759	3,5%	351.000	14,25
Westvoorne	13.921	0,8%	20.000	1,50
Wierden	22.946	-4,7%	-197.000	-8,50
Wieringen	8.398	3,1%	81.000	9,50
Wieringermeer	12.005	6,5%	187.000	15,50
Wijchen	37.437	5,8%	650.000	17,25
Wijhe	7.494	6,1%	57.000	7,50
Wijk bij Duurstede	22.876	0,2%	8.000	0,25
Winschoten	18.766	-1,8%	-281.000	-15,00
Winsum	13.974	-3,5%	-214.000	-15,25
Winterswijk	28.516	7,6%	794.000	27,75
Wisch	19.868	6,4%	316.000	16,00
Woensdrecht	20.870	2,1%	117.000	5,50
Woerden	37.640	1,5%	121.000	3,25
Wognum	7.732	-7,7%	-97.000	-12,50
Wormerland	14.785	6,6%	204.000	13,75
Woudenberg	10.872	1,8%	28.000	2,50
Woudrichem	13.907	6,1%	125.000	9,00
Wûnseradiel	11.746	3,5%	123.000	10,50
Wymbritseradiel	15.573	9,5%	239.000	15,25
Zaltbommel	25.312	3,5%	155.000	6,25
Zandvoort	15.546	7,3%	539.000	34,75
Zederik	13.546	8,5%	111.000	8,25
Zeevang	6.196	-11,7%	-66.000	-10,75
Zeewolde	15.296	-2,1%	-54.000	-3,50
Zelhem	11.319	9,4%	149.000	13,25
Zevenaar	26.781	2,9%	315.000	11,75
Zevenhuizen- Moerkapelle	9.968	-17,1%	-216.000	-21,75
Zijpe	11.203	-1,1%	-24.000	-2,00
Zoeterwoude	8.616	6,3%	47.000	5,50
Zuidhorn	17.910	-1,3%	-66.000	-3,75
Zuidlaren	31.385	8,5%	538.000	17,25
Zundert	20.014	-1,0%	-28.000	-1,50
Zutphen	34.024	-4,6%	-1.348.000	-39,75
Zwartsluis	4.466	1,7%	17.000	4,00

